

AR IŠSĒPĒLDYS MEISTRA LUKAUSKĒ JŪZAPA SVAJUONĒ? MUKIENĒ DANUTĒ

Lukauskē Jūzapa suodybas Kretinguo ēlgaa ēiškuotē nereek. Vēsē, katrēi šalēp torgaus gyven, paruodys nedēdēlē, poikē truobelē. Anuos kēimē — daugybē medē skulptūru. J. Lukauskē vēita pažinsi ir iš medēnēs, meistra išdailintas tvuorelēs.

Bova laiks, kaa i tou suodyba kuožna dēina liuob ekskursējēs važioutē. Dabaa? Somažiejē ekskursēju patiuo Lietovuo, Kretinguo, somažiejē lonkytuoju ir ēe. Vuo ēr pats J. Lukauskis nedēdēlee be nuor so kuožno ruoda vestē. Džiaugsma ne tēik jau dabaa ēr daug, vuo kuokē ēe pažytka, jee kuožnam jimsi skūstēis. Nepratēs. Dabaa juk ēr teep kuožnam sava biedū ožtenk. Svetēma ašaras kētam šērdēis negluosta, taa kuo ēe daa kētus sava rūpesnces apkrautē!

Bet... Kuo ēe ēr kriuktē? Dēdliausē veranda pēlnū pēlniausē gražiausiu meistra išdruožtū skulptūru, paveikslu, bareljepu. Atsēstuoji tarp anū ēr tik džiaukis, tik dyvykis, ka per sava gyvenēma vēns žnuogos gal tēik sokortē. Tēik? Dešimtis kartu tēik dar pu marga pasauli yr ēšsēbarstē! Vuo kēik per tou laika gražiausiu baldu padaryta. Bova juk laiks, kaa tik anus dērbā.

Tēi darbaa Jūzapou kaap kuokēi vaakaa — kuožnos tor sava istuorējē, kuožnos brongos. Bet tik ne ēe vēsē anēi torietom stuovietē. Ne ēel!

Senee J. Lukauskis aple sava moziejo galvuo. Per ēlga gyvenēma sava šeimynaa tris gyvenamas truobas pastatē. Ont omžiaus gala vēina

belēka. Nedēdēlē ana, ēe moziejaus neikorsi. Bet, va, atgautom tou, katra šalēp Kretinguos gelžkelē stuotēis stuov, neveizietom, ka devinta dešimti jau bēng, moziejo tēn tēkraa ikortom ēr daa naujū skulptūru anam išdruožtom. Dabaa? Dabaa, prisēklausēs tū valdininku kalbū, prisēskaitēs tū anū raštu, nieka žnuogos nebnuori. Nebkēst ēr ronkas pri darba. Jee kartaas ēr pajem kuoki miedi, taa tik buovējēs, vuo ne dērb. Vuo kuokēi bova plana! Dabaa gailo ēr veizietēis i tas veranduo sostatytas skulptūras. Vasara ēe kaap kuokiuo pērtie a šēltnamie karšta, žēima kaap ont tēkro lauko — dontēis ont dontēis neso diesi ēlgiau pabovēs. Kaa tuoks temperatūru svyravēms, kēik ēlgaa taas darbaas džiaugsys?! Miedis sava reekalaun — ne akmou juk, vuo ēr tas juk per laika sodūlie.

Atēdoutē tus darbus i kuoki moziejo? Bet juk tēn anēi tarp daugybēs kētū prapols! Kam tuo vēskuo, jee galletomi sava nomūs, sava ronkuom vēskou padērbtē?! Bet... Laikaa keitas, vuo kažkumet valdiuos nosavintas truobuos nieks neatēdoud. Kelē metaa kaap ēiška teisybēs ēr nieks ēš vēitaa nejud. Vuo juk rajuonē ne paskutinis yr, so anou dar kaap so žnuogo ēr tas pats rajuona pērmininks rokoujēs... Teep ēr varysti, nuors gyvenēmē jau ēr teep tū rūpesniu, valdēšku duru varstyma bova lig vaaie. Vēsa gyvenēma dērbā, kūrē. Ne sau,

(NUKELTA [17 PSL.)

žmuonėms, Lietovaa. Ne kuoks latros, pėjuoks bova, vuo žmuogos, aple katrou prasta žuodė tėik metu net karto pragyvenusi žmuona šėndėin nepasakys. Bova... Vuo kas išėjė?.. Kaa solaukė pėncėjėnė omžiaus, paaškiejė, ka tuos keliū robliu dėdema pėncėjės vėsa gyvenėma sosėlėnkės pri darba būdams, neožsėdėrba. Daug metu praejė, daug kartu į Vyriausybė pats kreipies, kuol tən soprata, ka ėr mena žmuogou senatvie dounas kousnė reek. Pėncėjė paskyrė, bet kor tas patėrtas nuoskaudas padiesi? Nesėsėkundė svetėmėms. Jiemė miedi ėr druožė.

Ėr ryma naginga meistra sokortas skulptūras šalėp vėina kėtuos, ėr lauk kumet anuoms kėta vėita atsėras. Vuo J. Lukauskė meistarnie kuožna dėina vės daugiau pašaliniu daaktū. Per anus jau sunkee ėr pri darba stala prieetė. Vėitas ėe vėsomet meistrou trūka, tonkee ons neliuob drystė ėr kėtam pasakytė, ka tik tuokė kamurka tetor, vuo dabaa jau ė pu vėsam praejė nuors ėe kou nuors darytė. Dabaa tonkiaus tik i tou, kas jau padaryta, beveizys. Ėe — vėsos Jūzapa ėr anuo žėimuos gyvenėms ėšguldyts, nu pat 1906 metu, kaa ons Gargždū apylinkies pasauli ėšvyda. Tou sava gyvenėma kieli vėinuo dėdėlie lėntuo ėšpjaustė. Vėskou ėe dabaa kaap ėš rašta gali perskaiytė: ėr vaikystė, ėr metaa, kaa pėimėnio paskou banda lakstė, jaunystė, atsėsėveikėnėms so mamalė, tetošelio, tarnyba kariuomenie, krausty-muos ėš vėitas i vėita, žanatvė, vaakaa... Keturis sūnus oužoulus ožaugėna. Do, kaap ėr tievs, pri mena palinka. Unt tuos druožybas daugiausee pasėdavė Pelėksos. Muokytuos, bet miedis anam ronkuos tėrpst. Ėe pat, Kretinguo, ons ėr gyven. Juzis (ons Klaipieduo isėktūrė) teep pat meistravuo. Rimgauds so Stasio kėik tuoliau nu nomū, bet žmuonės duorė, gerė specelistaa. Tėi vaakaa... Kuokėi tən vaakaa?! Vyraa jau pražėlė! Dabaa, kaa pamėslėji, juk diel ontū tėik ėr varga. Nelepėna gyvenėms, bet ėšsėlaikė.

Vuo ėr žmuona kėik žmuonėms džiaugsma yr soteikusi. Geriause mezgijė bova. Sava darbus dar i "Mėnėjė" statė. Tik va, dabaa, jau ronkas neb tuos, sunkee bie nertė. Daugiau dabaa tik pu nomus sokas.

Vėskou, kas bova gyvenėmė gera ėr bluoga, J. Lukauskis ne tik medie ėšdruožė, bet ėr sava rašuumuo kninguo ėšgoldė. Senee anuo raša. Nier tik pabaiguos. Lietovuos atgėmėma metaas sostuojė. Vės taisuos prėsiestė, ėr, ėš laika atstoma tū dėinū vyvikius ivertintė. Sunkee tik pradietė. Sunkee soderintė tas dėdėlės viltis, katras i tou atgėmėma diejė tumet, ėr tou, kou mata šėndėin. Bet gyvenėms yr gyvenėms, ėr jau ni veinuos eilėlės ėš tuo, kas bova, lauk nebėšmes.

J. Lukauskė gyvenėms kaap ėr vėsuos Lietovuos. Kretinguo anou vėsė žėna ėr kaap Respublėkas liaudės meistrū draugėjės steigėma vėina ėš pradėninku. Tumet karto so kėto kretingėškio meistro Puškuo-rio Aniceto aple tuokė draugėjė pradiejė rokoutė. Meistrū bova daug, bet anėi vėns kėta mažaa žėnuojė — nebova kas anus jung. Pradiuo padiejė klaipiedėškee. Liaudės meistraa bėndrautė nuoriejė. Greitaa jau bova tuo draugėjuo dėdliausis būrys. Vuo kas gal apskaytė tus suėjėms, kaa ni vėns nebova sava būrie ožmėršts. Vėsė tumet pagal nuopelnus bova pagerbtė! Ėr tik dabaa viel vėsks pu biški pradiejė skystė. Kėtūs rajounūs tautuodailininkaa ėr pu vėsam sosėpriešėna: vėršo pajimė piningaa, vuo ne mens, bėndrė interesaa. Kretinguo? Liaudės maistrū šėrdi vės daa sodara medė druožiejee, žemaitee, vuo anėi ne kuokėi tən pėimėnys, anėi dēl nieku nesėspuorėj, nešiaudoujės — kėteep juk tėkrė žemaitee ėr negal. Tad ni paruodū, ni soejėmu neožmėrša. Žėna kor kas gyven, vėns kėta lonka ėr vėns kėta darbaas džiaugas.

Mažne kuožna kretingėškė medė druožiejee nomūs daugybė anū darbū. Tėi, katrėi jaunesnė, ronku nenoleed ėr vierėj, ka anū darbams paliepies, veranduos ėlgaa nereeks kiurksuotė. Ne tuoks juk jau trumpės ėr tū valdininku pruots, ka anėi leistom geram daaktou prapoltė. Gal tik laika anėms vės prėtrūkst, ka pri tū reekalū ėlgiau galiptom prėsiestė ėr paruodytom diemesi mena žmuonėms.

Šėndėin, žėnuomaas, ne valdininkaa jau kor moziejus, bet, anus koront, valdiuos pagelbas, paramuos vėsomet reek. Anuos ėr lauk mena žmuonės.

ALEKNAVICIAUS Bernarda puortėgrapėjuo — Lukauskis Jūzaps ėr anuo darbaa

ŽEMAITIU ŽEMĖ 2'94

KALĖNDUORIOS LĖIPA

1 d. — 1937 metaas Klaipieduo gėmė dainininks KANIAVA EDUARDS.

3 d. — 1928 metaas Žemaitiu Kalvarėjuo gėmė etnuograpš BUTKEVICIUS IZĖDUORIOS.

6 d. — *Mindauga karūnavėma 741-uosės metėnės, Vals-tybės dėina.*

5 d. — 1909 metaas Papėlie gėmė literatūras Istorėks MACIUS VINCOS.

8 d. — 1927 metaas Jurbarka rajounė gėmė dailininks gra-plks, dailletyriulinks GEDMĖNS ANTANS.

9 d. — 1893 metaas Kuliū valsėlou gėmė puoets, kraštuo-tyriulinks BUTKOS JUOZOS (BUTKŪ JOZĖ).

10 d. — 1935 metaas Kelmės rajounė gėmė literatūruo-luogs, puopesuorlos GIRDZIJAUSKS JUOZOS.

1914 metaas Ryguo gėmė dailininks VALIOS TELESPUORS.

1837 metaas Prancūzėjuo mērė konėgs, rašytuos NEZABI-TAUSKIS KIPRIJUONS JŪZAPS, krėkštyts 1779 metu rogstejė 13 dėina.

1930 metaas Šėlalė gėmė kompuozituorlos JURGUTIS VY-TAUTS.

11 d. — 1911 metaas Jurbarkė gėmė mozėks ŽILIOS VI-TAS.

1941 metaas Kuršlenūs gėmė literatūras krtėks LIPSKIS STASYS.

13 d. — *1260 metaas Kuršiu žemlė Ivyka Durbės mūšis.*

14 d. — Klaipiedas rajounė gėmė 1906 metaas vėns is Lie-tovuos puopesluonalluoje čika kūrteju GUDAUSKS PRANS.

1810 metaas Mazėtkiu rajounė gėmė spauduos darbuotuos JOZOMS TADS.

1904 metaas Tauraglė gėmė kompuozituorlos KLENICKIS ABELIS.

15 d. — Barstytiu kalmė gėmė konėgs, puoets, žurnalists ANDRIEKOS LEONARDS KAZĖMIERS.

16 d. — Soeen 61-erė metaa kaap per "Lituanikas" lėktova katastruopa žova lakunaa S. DARIOS ėr S. GIRIENS.

1931 metaas Alsledius gėmė Istorėks SIURBLYS KONSTAN-TINS.

19 d. — Raseinlu rajounė gėmė rašytuos NEVERAVICIUS PABLIJUONS.

20 d. — 1919 metaas Jurbarka rajounė gėmė rašytuos MACIULIS JUONS.

1891 metaas gėmė mškininks DAUJUOTS MARIJUONS.

21 d. — 1909 metaas Kretinguo gėmė peljetuonistė JA-NUSYTĖ LIONĖ.

1902 metaas Salontū valsėlou gėmė kalblininks SALYS AN-TANS.

24 d. — Žėdėkūs mērė rašytuojė, vėsuoemenės velkiejė PEČKAUSKAITĖ MARIJĖ (ŠATRĖJĖS RAGANA).

25 d. — 1886 metaas Jurbarkė gėmė režislerlos, artists GLINSKIS KONSTANTINS.

26 d. — 1924 metaas gėmė knlguo leldies, vet. daktars BARAKAUSKS ADOLPS.

27 d. — 1921 metaas Jurbarka rajounė gėmė matematiks, muokslėninks, vėsuoemenės velkies, akademėks KUBIILIOS JUONS.

1928 metaas Raseinlūs gėmė dirgėnts, planists ŽIŪRAITIS ALGIS.

28 d. — 1936 metaas Varkallūs gėmė dirgėnts DUOMARKS JUOZOS.

29 d. — 1916 metaas Žemaitiu Kalvarėjuo gėmė rašytuos, žornalists JURKOS PAULIOS.

31 d. — 1927 metaas Žarlenūs gėmė ekuonuomists UOSIS STASYS.

PATARLĖS ĖR PRIEŽUODEE

Didžiausis puons — bovės ubags.

Ne kuožnam pabažnam padebesee lekluotė.

Ne kuožnam ubagu suri ėst.

Kuožnamė kalmė yr savs durnellės.

Kuo tu mulstaas, ar tau blmbals ikonda?

Nuo žinuojėma dar nieks nenomtrė.

Beporkšnuodams truobuo suodna neužvelsi.

Visi kelee en vyra širdi ved par anuo skrondi.

Užrašė
BARKAUSKIS ANTANS
iš Kauna